

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W TARNOWSKICH GÓRACH ZA ROK 2020

Tarnowskie Góry 2021

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	4
2. Analiza zadaniowa budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	5
2.1. Plan finansowy oraz jego wykonanie	5
2.2. Struktura wydatków z wyszczególnieniem rodzajów świadczeń oraz ich obsługi	6
3. System pomocy społecznej	10
3.1. Świadczenia pieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej	11
3.2. Świadczenia niepieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej	13
3.2.1. Praca socjalna	13
3.2.2. Interwencja kryzysowa	14
3.2.3. Poradnictwo specjalistyczne	15
3.2.4. Usługi opiekuńcze świadczone osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym	15
3.2.5. Kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie kosztów pobytu mieszkańców gminy w tych domach	18
3.2.6. Prowadzenie Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych	18
3.2.7. Prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych	19
3.2.8. Prowadzenie Zespołu Mieszkań Chronionych	22
3.2.9. Inne świadczenia niepieniężne	23
4. Realizacja programów i projektów	24
4.1. Pomoc udzielana w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	24
4.2. Realizacja programu rządowego „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	27
4.3. Program Wspieraj Seniora - Solidarnościowy Korpus Wspieraj Seniora	27
4.4. Realizacja programu osłonowego „Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Tarnowskich Górach na lata 2018-2022”	28
4.5. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym	28
4.6. Projekt socjalny „Razem Aktywniej”	30
4.7. Projekt socjalny „Grupa wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie”	30
4.8. Projekt partnerski „Kooperacje 3 D – Model Wielosektorowej Współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”	31
4.9. Projekt „Aktywni i bezpieczni – rozwój usług społecznych w gminie Tarnowskie Góry	32
4.10. Program „Karta Dużej Rodziny”	32
4.11. Gminny Program Wspierania Rodziny w Tarnowskich Górach na lata 2019-2021	33
4.12. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tarnowskich Górach na lata 2017-2020	33
5. Działania na rzecz poprawy jakości życia Seniorów w Tarnowskich Górach	35
5.1. Prace w ramach Metropolitalnego zespołu ds. polityki senioralnej	35
5.2. Adaptacja segmentu D budynku szkoły przy ul. Janasa 11 w Tarnowskich Górach na cele Centrum Aktywności Seniorów	36
6. System świadczeń rodzinnych i wychowawczych	37
6.1. Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych	37
6.2. Świadczenia opiekuńcze	39

6.3.	Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	41
6.4.	Świadczenie „Za życiem”	41
6.5.	Świadczenie wychowawcze	42
6.6.	Świadczenie „Dobry start”	43
7.	Fundusz Alimentacyjny	45
7.1.	Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego	45
7.2.	Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych	46
8.	System dodatków mieszkaniowych i energetycznych	48
8.1.	Przyznawanie dodatków mieszkaniowych	48
8.2.	Przyznawanie dodatków energetycznych	49
9.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	51
10.	Bilans potrzeb, kierunki działań na 2021 rok	52

1. Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach jest jednostką budżetową gminy, funkcjonującą na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach Nr XXXIX/436/2013 z dnia 27 marca 2013 r. oraz Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (*t.j. Dz.U. z 2020 r. poz.1876 z późn. zm.*).

Działalność Ośrodka finansowana jest z budżetu miasta, dotacji rządowych oraz środków Unii Europejskiej.

Plan finansowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach na rok 2020 wynosił: **106 650 886 zł**.

W latach ubiegłych plan finansowy przedstawiał się następująco:

2019 – 85 773 274 zł

2018 – 68 350 460 zł

2017 – 67 917 038 zł

2016 – 57 855 102 zł

2015 – 29 377 007 zł

Ośrodek realizuje zadania w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawę o pomocy społecznej,
- 2) ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 4) ustawę o świadczeniach rodzinnych,
- 5) ustawę o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 6) ustawę o dodatkach mieszkaniowych,
- 7) ustawę Prawo energetyczne,
- 8) ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 9) ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 10) ustawę o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 11) ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 12) ustawę o Karcie Dużej Rodziny,
- 13) ustawę o ochronie danych osobowych,
- 14) rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”.
- 15) ustawę o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Sprawozdanie zawiera analizę budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2020 roku oraz szczegółowy opis realizowanych zadań z wyłączeniem zagadnień dotyczących wspierania rodziny oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które to stanowią odrębne opracowania.

2. Analiza zadaniowa budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

2.1. Plan finansowy oraz jego wykonanie

Tabela 1. Plan finansowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach i jego wykonanie z podziałem na zadania własne gminy i zadania zlecone gminie w 2020r.

Zadania	Plan	Wydatki	Stopień wykorzystania środków budżetowych w %
Zadania własne gminy	23 532 236,00	21 298 818,53	90,51
<i>finansowane z budżetu gminy</i>	18 431 355	16 702 542,05	90,62
<i>dofinansowane dotacją z budżetu państwa</i>	3 359 121	3 324 273,26	98,96
<i>dofinansowane dotacją z budżetu państwa i środków UE (Projekty)</i>	1 741 760	1 272 003,22	73,03
Zadania zlecone gminie (z budżetu państwa i UE)	83 118 650,00	82 945 578,61	99,79
Razem	106 650 886,00	104 244 397,14	97,74

Opracowanie własne

Procentowy udział wydatków na realizację zadań MOPS z uwzględnieniem źródeł ich finansowania w 2020 r.:

- środki gminy **16,02 %**,
- środki budżetu państwa **82,76 %**,
- środki z UE oraz budżetu państwa **1,22 %**.

2.2. Struktura wydatków z wyszczególnieniem rodzajów świadczeń oraz ich obsługi

Tabela 2. Wydatki poniesione na realizację świadczeń 2020 r.

Rozdział	Rodzaj świadczenia	Ogółem	Zadania własne gminy	Zadania zlecone gminie
85202	Pokrywanie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej	2 261 431,56	2 261 431,56	-
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	94 640,43	94 640,43	-
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	1 962 504,01	1 962 504,01	-
85215	Dodatki mieszkaniowe wraz z opłatami pocztowymi, dodatek energetyczny wraz z kosztami obsługi	1 574 140,62	1 557 183,45	16 957,17
85216	Zasiłki stałe	1 087 981,80	1 087 981,80	-
85219	Wynagrodzenie kuratora i opiekuna za sprawowanie opieki nad osobami ubezwłasnowolnionymi	36 996,45	2 100,00	34 896,45
85228	Świadczenie usług opiekuńczych	595 756,35	582 139,35	13 617,00
85230	Realizacja programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”	1 109 178,80	1 109 178,80	-
85295	Realizacja programu osłonowego wsparcia osób niepełnosprawnych, Projekt socjalny, Program Wspieraj Seniora	114 706,23	114 706,23	-
85501	Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci Program 500 +	61 855 154,43	-	61 855 154,43
85502	świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, składki na ubezpieczenia społ. Program Za życiem	16 929 905,03	-	16 929 905,03
85504	Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych Program „Dobry start” 300+	2 928 883,88	904 183,88	2 024 700,00
85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	132 655,05	-	132 655,05
	Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	131 500,55	131 500,55	-
Razem:		90 815 435,19	9 807 550,06	81 007 885,13

Opracowanie własne

Tabela 3. Wydatki poniesione na utrzymanie ośrodka i obsługę świadczeń w 2020 r.

Rozdział	Wyszczególnienie	Ogółem	Zadania własne gminy	Zadania zlecone gminie
85154	Wydatki związane z obsługą zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach GPPiRPA ¹	34 903,52	34 903,52	-
85195	Pozostała działalność. Koszty wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	9 648,00	-	9 648,00
85205	Wydatki związane z obsługą zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	13 669,41	13 669,41	-
85219	Wydatki związane z obsługą pozostałych świadczeń	7 834 196,16	7 833 672,71	523,45
85295	Adaptacja segmentu D budynku szkoły przy ul. Janasa 11 na cele Centrum Aktywności Seniorów	1 609 006,09	1 609 006,09	-
85501	Obsługa świadczenia wychowawczego Program 500+	511 833,76	-	511 833,76
85502	Obsługa Świadczeń Rodzinnych, Funduszu Alimentacyjnego, Program Za życiem	1 744 825,99	395 842,10	1 348 983,89
85503	Wydatki związane z obsługą Karty Dużej Rodziny	1 712,84	-	1 712,84
85504	Wydatki związane z realizacją zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz obsługą Programu „Dobry start”	376 488,31	311 496,77	64 991,54
	Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	657,50	657,50	-
Razem		12 136 941,58	10 199 248,10	1 937 693,48

Opracowanie własne

¹ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani

Tabela 4. Struktura wydatków na ośrodki wsparcia i mieszkania chronione w 2020 r.

Rozdział	Ośrodki wsparcia	Ogółem (zadania własne gminy)
85203	Dzienny Dom Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych	754 163,37
85203	Schronisko dla Bezdomnych	532 804,25
85220	Zespół Mieszkań Chronionych	137 210,80
Razem		1 424 178,42

Opracowanie własne

Tabela 5. Struktura wydatków w 2020 r.

90 683 934,64	Wydatki na udzielone świadczenia finansowane z budżetu państwa, budżetu UE oraz budżetu gminy stanowią 86,99 % ogółu wydatków.
12 136 284,08	Wynagrodzenia pracowników, koszty utrzymania MOPS, koszty obsługi świadczeń finansowanych z budżetu państwa oraz z budżetu gminy stanowią 11,64 % ogółu wydatków.
1 424 178,42	Wydatki na prowadzenie ośrodków wsparcia i mieszkań chronionych stanowią 1,37 % ogółu wydatków.
104 244 397,14	100 % ogółu wydatków

Opracowanie własne

Tabela 6. Wykonanie dochodów za 2020 r.

Rozdział	Opis	Wykonanie (w zł)
85202	Wpływy z tyt. zwrotów oraz odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej	97 613,47
85203	Wpływy z tyt. odpłatności za pobyt i wyżywienie w Dziennym Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych	92 489,57
85203	Wpływy z tyt. odpłatności za pobyt w Schronisku dla Bezdomnych	70 502,82
85203	Wpływy z tyt. użyczenia pomieszczeń	73,14
85203	Wpływy z tyt. Odpłatności za wyżywienie w Dziennym Domu Pomocy dla Osób Niepełnosprawnych	34,50
85203	Wpływy z pozostałych tytułów	820,00
85213	Wpływy z tyt. korekty składki zdrowotnej od klientów MOPS	270,92
85214	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków celowych i okresowych	13 722,16

c.d. tab. 6

Rozdział	Opis	Wykonanie (w zł)
85215	Zwrot nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych wraz z odsetkami	1 075,13
85216	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków stałych	12 939,19
85219	Wpływy z tyt. korekt , kar i odszkodowań oraz wynagrodzenia płatnika składek ZUS i podatku od pracowników MOPS	3 437,40
85220	Wpływy z tyt. odpłatności za pobyt w Zespole Mieszkań Chronionych	41 692,68
85228	Wpływy z tyt. odpłatności za usługi opiekuńcze i kary umownej	161 709,58
85501	Zwrot nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych wraz z odsetkami	70 664,05
85502	Zwrot nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami, zaliczki alimentacyjnej	774 918,71
85503	Wpływy z tyt. opłat za Kartę Dużej Rodziny	326,88
85504	Zwrot z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z tyt. pieczy zastępczej	6 391,73
	Zwrot nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami dot. Programu „Dobry start”	10,10
85513	Wpływy z tyt. Korekty składek zdrowotnych	66,86
85202	Wpływy z tyt. kosztów upomnień	44,08
85195	Odsetki bankowe	0,02
Razem		1 348 802,99

Opracowanie własne

3. System pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instrumentem polityki społecznej przeznaczonym do wspierania osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych, z którymi nie są one w stanie poradzić sobie samodzielnie. Obejmuje ona działania w sytuacjach zagrożenia podstawowych potrzeb życiowych oraz obniżenia jakości życia poniżej społecznie akceptowanego minimum. Pomoc społeczna pomaga zarówno tworzyć warunki umożliwiające godną egzystencję, jak również przyczynia się do wyrównywania nadmiernych zróżnicowań społecznych. Ponadto zapewnia poczucie bezpieczeństwa socjalnego poprzez udzielanie różnego rodzaju zasiłków i świadczeń uzupełniających. Skutkiem działań pomocy społecznej powinno być eliminowanie wykluczenia społecznego oraz usamodzielnianie się jej beneficjentów.

W 2020 roku pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych, usług oraz pracy socjalnej objęto łącznie **1 075** rodzin. Liczba osób w rodzinach świadczeniobiorców wyniosła **2 217**, co stanowiło **3,78%** ogółu mieszkańców Tarnowskich Gór (58 639).

W latach ubiegłych z pomocy społecznej skorzystało:

- 4,10% mieszkańców gminy (58 893) – 2019
- 4,35% mieszkańców gminy (58 893) – 2018
- 5,17% mieszkańców gminy (58 959) – 2017
- 6,24% mieszkańców gminy (59 194) – 2016
- 6,48% mieszkańców gminy (59 451) – 2015

W ramach systemu pomocy społecznej wydanych zostało 10 414 decyzji administracyjnych, kończących postępowania w sprawach dotyczących różnego rodzaju świadczeń, do których stosuje się przewidzianą w ustawie o pomocy społecznej procedurę. Świadczenia przyznawane są w formie pieniężnej lub niepieniężnej na wniosek osoby zainteresowanej po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, prowadzonego w przypadku pomocy społecznej w formie wywiadu środowiskowego.

Kryterium dochodowe, uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej wynosiło odpowiednio:

- dla osoby samotnie gospodarującej – **701 zł**,
- dla osoby w rodzinie – **528 zł**.

Pomoc społeczna kierowana jest do osób lub rodzin dotkniętych różnymi dysfunkcjami. Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej w roku 2020 była: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezrobocie.

3.1. Świadczenia pieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Do świadczeń pieniężnych realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach w 2020 r. należały:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznawane przez sąd.

Zasiłek stały jest świadczeniem przysługującym osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy z powodu niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe.

Tabela 7. Zasilki stałe w 2020 r.

Forma pomocy		Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasilki stałe ogółem:		203	2091	1 087 981,80	201	291
w tym	dla osoby samotnie gospodarującej	159	1690	960 206,89	159	159
	dla osoby pozostającej w rodzinie	49	401	127 774,91	45	137

Opracowanie własne

Zasiłek okresowy to świadczenie przysługujące w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznawany jest osobom i rodzinom, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego.

Tabela 8. Zasilki okresowe w 2020 r.

Forma pomocy		Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasilki okresowe ogółem:		378	2 255	778 820,17	365	951
środki własne gminy				1514,08		
dotacja z budżetu państwa				777 306,09		
bezrobocia		228	1 280	479 265,71	222	594
długotrwałej choroby		81	302	94 665,86	80	197
niepełnosprawności		59	300	71 930,13	57	162
innej przyczyny		97	373	132 958,47	97	235

Opracowanie własne

Zasiłek celowy to świadczenie przyznawane w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, w szczególności na pokrycie kosztów zakupu żywności, leków, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu.

Do otrzymania zasiłku celowego uprawnione są również osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tego rodzaju przypadkach świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Jeśli osoba lub rodzina marnotrawi przyznane świadczenia, celowo je niszczy lub korzysta w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawi własne zasoby finansowe, może nastąpić ograniczenie świadczeń lub odmowa ich przyznania.

W przypadku odmowy przyznania albo ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia z pomocy społecznej uwzględnia się sytuację osób będących na utrzymaniu osoby ubiegającej się o pomoc lub korzystającej z pomocy (dobro dzieci). Ustawa o pomocy społecznej daje również możliwość przyznania pomocy w formie świadczenia niepieniężnego.

Specjalny zasiłek celowy jest bezzwrotnym świadczeniem przyznawanym w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających określone w ustawie kryterium.

Tabela 9. Zasiłki celowe w 2020 r.

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)
Zasiłki celowe	386	1672	418 424,41
zakup żywności	69	180	35 240,00
pokrycie kosztów leków i leczenia	130	438	61 384,06
zakup opału	200	230	163 800,00
zakup odzieży	29	31	6 450
pokrycie wydatków mieszkaniowych i inne	209	785	150 550,35
zdarzenie losowe	1	1	1 000
Specjalne zasiłki celowe	354	1 890	466 400,93

Opracowanie własne

Zasiłki celowe - w 2020 roku w stosunku do roku 2019 liczba osób, którym przyznano świadczenie w formie zasiłków celowych zwiększyła się o 79 osób, natomiast kwota wypłaconych zasiłków zmalała o 10,7 % (50 351,38 zł).

Specjalne zasiłki celowe - w 2020 roku w stosunku do roku 2019 liczba osób, którym przyznano świadczenie w formie specjalnych zasiłków celowych zmniejszyła się o 10 osób, jednak kwota wypłaconych zasiłków zwiększyła się o 13,6 % (55 989,47 zł).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie z zakresu administracji rządowej zlecone gminie w zakresie wypłaty wynagrodzeń za sprawowanie opieki nad osobami ubezwłasnowolnionymi całkowicie lub częściowo.

Tabela 10. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez Sąd wypłacone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 r.

Liczba opiekunów	Liczba osób objętych opieką	Liczba świadczeń	Kwota
8	13	122	36 996,45

Opracowanie własne

3.2. Świadczenia niepieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się między innymi:

- praca socjalna,
- poradnictwo specjalistyczne,
- usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne,
- kierowanie i opłacanie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej,
- kierowanie do ośrodków wsparcia i mieszkań chronionych,
- sprawienie pogrzebu,
- składka na ubezpieczenie zdrowotne.

3.2.1. Praca socjalna

Ustawa o pomocy społecznej kładzie szczególny nacisk na pracę socjalną, która jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby/rodziny oraz stworzenie wielopłaszczyznowej diagnozy, na podstawie której konstruowany jest plan pracy z rodziną.

Praca socjalna to zespół metodycznych czynności, świadczonych na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, jak również w celu zapobiegania pogarszaniu się ich sytuacji. Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywoływanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych. Kluczowymi elementami w pracy socjalnej, wpływającymi na jej jakość oraz skuteczność są: relacja, komunikacja i motywowanie. Ilość osób/rodzin objętych pracą socjalną przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Praca socjalna prowadzona w 2020 r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zespół ds. Pracy Socjalnej	134	209
w tym: w Schronisku dla Bezdomnych	65	65
Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	35	115
Ogółem:	169	324

Opracowanie własne

Streetworking to innowacyjna forma pracy socjalnej, której misją jest tworzenie pomostu pomiędzy osobą bezdomną a społeczeństwem, pozwalającego osobie bezdomnej przywrócić możliwość pełnienia ról społecznych oraz odtworzyć dobrostan psychiczny, społeczny i bytowy poprzez docieranie do osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych oraz pracę z nimi, wykorzystującą ich zasoby i potencjał środowiska lokalnego, podejmowaną w kierunku pozytywnych zmian, rozumianych jako chęć zmiany sposobu życia.

Streetworking prowadzony jest przez dwóch pracowników Schroniska dla Bezdomnych. W 2020 r. streetworkerzy sprawdzali miejsca niemieszkalne co najmniej raz w miesiącu, w zależności od potrzeby (np. niska temperatura, zgłoszenie zewnętrzne, szczególna potrzeba nawiązania kontaktu z osobą bezdomną). Najczęściej identyfikowane problemy z jakimi zmagają się osoby bezdomne, to m.in.: uzależnienie od alkoholu, zły stan zdrowia, brak ubezpieczenia zdrowotnego, brak środków finansowych oraz kompetencji społecznych, brak relacji z osobami bliskimi, stany depresyjne oraz inne problemy psychiczne.

Pomoc obejmuje głównie przekazanie żywności lub odzieży, zorganizowanie okrycia w formie koca lub kołdry, zorganizowanie transportu do Schroniska dla Bezdomnych, motywowanie do skorzystania z pomocy lekarskiej, poradnictwo, pomoc w/s urzędowych. W 2020 roku streetworkingiem objętych było 16 osób. Systematycznie odwiedzano 19 miejsc niemieszkalnych i pustostanów.

3.2.2. Interwencja kryzysowa

Pracownicy Działu Pracy Socjalnej i Asysty Rodziny podejmowali działania na rzecz osób i rodzin w celu zapobiegania pogłębianiu występujących dysfunkcji w ramach interwencji kryzysowej. Polega ona na udzieleniu bezpośredniego wsparcia osobie lub rodzinie przeżywającej sytuację szeroko rozumianego kryzysu np. dotkniętej przemocą, przeżywającej chorobę psychiczną własną lub członka rodziny, kryzys powstały w wyniku nagłej zmiany sytuacji życiowej, straty etc. Działania o charakterze interwencyjnym podejmowane są wobec osób i rodzin bez względu na posiadany przez nie dochód.

W ramach interwencji kryzysowej udzielano w szczególności wsparcia emocjonalnego, poradnictwa specjalistycznego, pomocy terapeutycznej oraz schronienia. Matki z małoletnimi dziećmi oraz kobiety w ciąży dotknięte przemocą lub znajdujące się w innej sytuacji kryzysowej mogły znaleźć schronienie i wsparcie na terenie gminy lub innych specjalistycznych ośrodkach.

Rok 2020 był szczególnie trudny w obszarze interwencyjnym. Pandemia Covid-19 spowodowała konieczność zabezpieczenia osób przebywających w izolacji domowej oraz kwarantannie. Wsparcie udzielane było 7 dni w tygodniu w godz. 7.30 – 19.00. Pracownicy

socjalni organizowali żywność, dostarczali leki, robili zakupy, udzielali wsparcia psychologicznego itd. W 2020 roku przeprowadzono **375** interwencji.

Tabela 12. Liczba i powody podejmowanych interwencji przez pracowników socjalnych w gminie Tarnowskie Góry w 2020 r.

Liczba interwencji	Powody
305	kwarantanna/izolacja domowa
26	zaniedbania wobec dzieci
20	problemy osób starszych
8	choroba psychiczna
5	alkohol/narkotyki
4	warunki mieszkaniowe
4	bezdomność
3	konflikty rodzinne

3.2.3. Poradnictwo specjalistyczne

Psycholog

Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne prowadzone było w ramach realizacji:

- projektu socjalnego „Grupa wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie” – dla 15 osób,
- „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Tarnowskich Górach na lata 2017-2020” – dla 24 osób, udzielono 187 porad.

Prawnik

Usługi z zakresu porad prawnych były udzielane w ramach „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Tarnowskich Górach na lata 2017-2020”. Specjalistyczne poradnictwo prawne udzielone zostało 29 osobom, łącznie 41 porad.

3.2.4. Usługi opiekuńcze świadczone osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym

Podstawowe usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, w tym zapewnienie kontaktu z otoczeniem, podstawową opiekę higieniczną, a także dostarczanie posiłków do miejsca zamieszkania.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane są do szczególnych potrzeb klientów, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i obejmują m.in.: zabiegi rehabilitacyjne, konsultacje psychologiczne, logopedyczne oraz usługi asystenta osoby niepełnosprawnej.

Tabela 13. Dane statystyczne dotyczące osób korzystających z usług opiekuńczych w 2020 r.

Liczba odbiorców usług		269
w tym	kobiet	192
	mężczyzn	77
Liczba rodzin		263
Liczba osób w rodzinach		327
Liczba osób dorosłych poniżej wieku emerytalnego korzystających z usług		58
w tym	kobiet	25
	mężczyzn	33
Liczba osób z niepełnosprawnością, która powstała przed wiekiem emerytalnym		43
w tym	z niepełnosprawnością fizyczną	23
	z niepełnosprawnością psychiczną	17
	z niepełnosprawnością psychiczną sprzężoną	3

Opracowanie własne

W stosunku do roku 2019 liczba odbiorców usług wzrosła o 17,5%

Tabela 14. Wykaz realizatorów usług opiekuńczych w 2020 r.

Wykonawca	Zakres usługi	Wypracowana liczba godzin / liczba dostarczonych posiłków	Cena 1 godz. usług / cena dowozu 1 posiłku zgodnie z umowami obowiązującymi w 2020r
<i>Konsorcjum firm:</i> „Aneri” Sp. z o.o. Ossy, ul. Leśna 20; Stowarzyszenie „Kordia” Katowice, ul. Czerwińskiego 6/207	Podstawowe usługi opiekuńcze	20 881	21,40
Centrum Usług Opiekuńczych „CURATIO” ul. Legionów 19/4 42-600 Tarnowskie Góry	Specjalistyczne usługi opiekuńcze – asystent, psycholog, logopeda	146	51,00
<i>Konsorcjum firm:</i> „Aneri” Sp. z o.o. Ossy, ul. Leśna 20; Stowarzyszenie „Kordia” Katowice, ul. Czerwińskiego 6/207	Specjalistyczne usługi opiekuńcze - rehabilitacja	541	41,00
Transport Tadeusz Wasiluk ul. Norweska 3 42-612 Tarnowskie Góry	Dowóz posiłków	23 629	4,50

Opracowanie własne

Sytuacja epidemiologiczna w kraju miała wpływ na liczbę świadczonych usług opiekuńczych. W stosunku do roku 2019 nastąpił spadek liczby godzin podstawowych i specjalistycznych usług opiekuńczych. W okresach zaostrzonego reżimu sanitarnego usługi ograniczono do niezbędnego minimum, głównie dla osób samotnych. Pozostałym osobom usługi świadczyła najbliższa rodzina. Pracownicy socjalni utrzymywali stały kontakt telefoniczny z podopiecznymi celem podjęcia w razie potrzeby niezbędnej interwencji.

Natomiast wyraźny wzrost (o 61%) nastąpił w liczbie dostarczanych posiłków. W okresach zawieszenia działalności Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych posiłki dostarczano dla podopiecznych placówki w ramach usług opiekuńczych.

Tabela 15. Podstawowe usługi opiekuńcze w 2020 r.

Forma pomocy	Liczba odbiorców	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń (w zł)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania	175	20 881,25	446 858,75	174	218
Usługi opiekuńcze w formie dostarczania posiłków	136	23 629	106 330,50	132	143

Opracowanie własne

Liczba osób, którym dostarczano posiłki do miejsca zamieszkania wzrosła o 97% w stosunku do roku 2019.

Tabela 16. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2020 r.

Forma pomocy	Liczba odbiorców	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń (w zł)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizowane jako zadanie zlecone gminie	6	262	13 617	6	8
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania finansowane z budżetu gminy	20	687	28 811	20	36

Opracowanie własne

Specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym usługi psychologa, logopedy, asystenta osoby niepełnosprawnej i rehabilitanta w roku 2020 świadczone były dla 24 osób, w tym:

- 15 kobiet (w tym 1 osoba poniżej 18 roku życia)
- 9 mężczyzn (w tym 1 osoba poniżej 18 roku życia).

3.2.5. Kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie kosztów pobytu mieszkańców gminy w tych domach

Osoby w podeszłym wieku, osoby przewlekle somatycznie chore, psychicznie chore, osoby z niepełnosprawnością intelektualną, z niepełnosprawnością fizyczną, które wymagają całodobowej opieki, a którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych mogą skorzystać z pomocy w formie wsparcia całodobowego. Instytucjonalną formą wsparcia całodobowego są domy pomocy społecznej, które świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązujących standardów. Formy i zakres usług wynikają z indywidualnych potrzeb mieszkańców z uwzględnieniem świadczeń z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

W 2020 r. do Ośrodka wpłynęło 19 wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej. W wyniku przeprowadzonych postępowań:

- 8 osób skierowano do domu pomocy społecznej na terenie powiatu tarnogórskiego,
- 10 osób skierowano do domu pomocy społecznej poza powiatem tarnogórskim, w tym 2 osoby małoletnie
- 1 postępowanie umorzono ze względu na zgon wnioskodawcy.

W okresie od 2004 r. – 2020 r. do domów pomocy społecznej skierowanych zostało 46 osób na podstawie postanowienia sądu.

Tabela 17. Liczba klientów MOPS przebywających w domach pomocy społecznej w 2020 r.

Liczba mieszkańców Tarnowskich Gór przebywających w DPS	85
Liczba pensjonariuszy DPS, którym gmina dopłacała do pobytu	84

Opracowanie własne

Tabela 18. Wysokość dopłat gminy do pobytów w domach pomocy społecznej w roku 2020 r.

Rok	Wydatek gminy (w zł)	Średnia miesięczna dopłata gminy (w zł)
2020	2 261 431,56	188 452,63

Opracowanie własne

W roku 2020 nastąpił pierwszy od pięciu lat spadek kosztów ponoszonych przez gminę z tytułu odpłatności za pobyt w DPS. (o 9,7% mniej w stosunku do 2019r.)

3.2.6. Prowadzenie Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych

Pensjonariusze Dziennego Domu to osoby w wieku emerytalnym, niepełnosprawne, samotne o zmniejszonej sprawności psychofizycznej, mające złe warunki mieszkaniowe lub niekorzystną sytuację rodzinną.

Tabela 19. Zakres świadczeń Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych w 2020 r.

Świadczenia w okresie funkcjonowania placówki	
➤	podstawowe usługi opiekuńcze,
➤	wyżywienie składające się z trzech posiłków dla każdej osoby w każdym dniu pobytu,
➤	rehabilitacja ruchowa,
➤	terapia zajęciowa dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości pensjonariuszy,
➤	rekreacja na świeżym powietrzu w ogrodzie ośrodka.

Opracowanie własne

Tabela 20. Dzienny Dom Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych – liczba miejsc, opłaty w 2020 r.

Forma pomocy	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Koszt osobodnia / posiłku
Pobyt	60	70	27,47 zł
Posiłki na wynos (dzienne wyżywienie)	10	10	8,00 zł

Opracowanie własne

W związku z sytuacją epidemiologiczną w kraju, na podstawie decyzji Wojewody placówka zawiesiła działalność w okresach 13.03.2020 -18.08.2020, 13.10.2020 - do nadal. W okresie letnim do placówki powróciło 26 seniorów.

W okresach zawieszenia działalności placówki: przygotowywano i dostarczano posiłki dla podopiecznych, prowadzono rehabilitację w miejscu zamieszkania, pomagano w załatwianiu spraw urzędowych, utrzymywano stały kontakt telefoniczny z podopiecznymi.

37 pensjonariuszy skorzystało z Programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pn.: "Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi".

W okresie sprawozdawczym zmarło 11 podopiecznych Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych. Na koniec grudnia na miejsce oczekiwało 20 osób.

3.2.7. Prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych

Schronisko dla Bezdomnych jest całodobową placówką oferującą schronienie osobom nie posiadającym własnego miejsca zamieszkania. Warunkiem przyjęcia jest deklaracja bezdomnego do podjęcia stałej współpracy z pracownikami socjalnymi, poprzez zawarcie porozumienia lub kontraktu socjalnego oraz chęć wyjścia z bezdomności.

W 2020 roku ze schroniska dla Bezdomnych korzystało ogółem 46 mieszkańców. Średnio w miesiącu przebywało w schronisku 24 mężczyźn. Za świadczenie przyjmuje się 1 miesiąc pobytu w schronisku dla bezdomnych/ ośrodka wsparcia

Tabela 21. Schronisko dla Bezdomnych – liczba miejsc, opłaty w 2020 r.

Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały placówki	Koszt osobodnia
30	46	23,35 zł stawka za pobyt 7,85 zł cena posiłku

Opracowanie własne

Ogrzewalnia

Osoby, które nie podejmują współpracy z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej lub wymagają udzielenia pomocy w formie schronienia w trybie interwencyjnym, mogą skorzystać z noclegu w godzinach od 19:00 do 7:00. W przypadku niskich temperatur pomoc uzyskują również osoby będące w stanie nietrzeźwym, pod warunkiem, że nie zagrażają bezpieczeństwu innych mieszkańców.

Tabela 22. Liczba miejsc, osób korzystających z Ogrzewalni w 2020 r.

Liczba miejsc	Liczba osób	Koszt osobodnia
10	71	nieodpłatnie

Opracowanie własne

W 2020 roku z pobytu w Ogrzewalni skorzystało 71 osób, w tym:

- 28 mężczyzn i 3 kobiety z terenu gminy Tarnowskie Góry,
- 10 mężczyzn z terenu powiatu tarnogórskiego,
- 23 mężczyzn i 2 kobiety z terenu poza powiatem tarnogórskim,
- 2 mężczyzn i 3 kobiety z zagranicy.

Tabela 23. Liczba osób bezdomnych korzystających z oferty pomocowej w 2020 r.

Oferowana pomoc/ beneficjenci	Liczba osób
Całodobowy pobyt	46
Wyżywienie w postaci jednego gorącego posiłku	44
Suchy prowiant	43
Zapewnienie niezbędnej odzieży	68
Dostępność do sanitariatów i natrysków	75
Udzielenie doraźnej pomocy w formie zaopatrzenia w leki i środki pierwszej potrzeby	3
Pomoc w uzyskaniu miejsca na stacjonarne leczenie odwykowe	4
Kierowanie na terapię odwykowe	22

Aktywizowanie zawodowe w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy	4
Kierowanie do domów pomocy społecznej	1
Pomoc w uzyskaniu dowodu osobistego (wypełnianie wniosków, pokrycie kosztów uzyskania zdjęć)	11
Pomoc w uzyskaniu dostępu do placówek służby zdrowia	21
Bezpośrednia opieka personelu nad osobami starszymi i schorowanymi	17
Poradnictwo w zakresie możliwości przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych	27

Opracowanie własne

- Osoby będące w kontrakcie socjalnym – 46
- Osoby ponoszące odpłatność za pobyt – 18
- Osoby kierowane z innych gmin – 5
- Interwencja policji – 7
- Interwencja pogotowia – 12
- Interwencja straży miejskiej – 1
- Interwencja straży granicznej – 1

Wśród osób, które skorzystały z pobytu w Schronisku dla Bezdomnych, aż 19 było niepełnosprawnych, natomiast 8 wykazywało zaburzenia psychiczne.

Z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju placówka w okresie 18.03.2020 - 30.05.2020 wstrzymała nowe przyjęcia osób bezdomnych. Wyznaczono pomieszczenie na izolację osób chorych. Stali mieszkańcy mieli zapewnione zakupy i dostawy. Wyjścia zostały ograniczone do wizyt lekarskich. W całym okresie placówka funkcjonowała z zachowaniem stałego reżimu sanitarnego. Dwukrotnie odbyła się kompleksowa dezynfekcja / dekontaminacja pomieszczeń i sprzętu przeprowadzona przez profesjonalną firmę.

W listopadzie w placówce stwierdzono 5 przypadków zakażenia koronawirusem Sars Cov-2. Osoby zostały poddane izolacji. Z osobami bezdomnymi w terenie prowadzona jest praca socjalna w formie *streetworkingu*.

Zjawisko bezdomności w gminie Tarnowskie Góry w mniejszym stopniu występuje wśród samotnych kobiet. W 2020 r. MOPS zapewnił wsparcie 3 bezdomnym kobietom w formie pobytu w schroniskach poza Tarnowskimi Górami oraz matce z dwójką dzieci w Diecezjalnym Domu Matki i Dziecka Caritas Diecezji Sosnowieckiej.

Tabela 24. Koszty ponoszone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej za pobyt/schronienie kobiet bezdomnych w placówkach poza Gminą Tarnowskie Góry w 2020 r.

Typ placówki	Koszt świadczeń (w zł)	Liczba świadczeń	Średni koszt jednego świadczenia
schroniska	12 142	16	758,88
dom matki i dziecka	13 862,30	6	2310,38

Opracowanie własne

3.2.8. Prowadzenie Zespołu Mieszkań Chronionych

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej, która zastępuje pobyt w placówce całodobowej oraz zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Zespół Mieszkań Chronionych składa się z **12** mieszkań, w których znajduje się **57** miejsc. Zgodnie z art. 53 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej pomoc w formie mieszkania chronionego można przyznać ze względu na :

- trudną sytuację życiową,
- wiek,
- niepełnosprawność lub chorobę.

W ramach Zespołu Mieszkań Chronionych 11 mieszkań mieści się w dzielnicy Sowice w budynku przy ul. Grzybowej 211, jeden lokal usytuowany był w Centrum miasta przy ul. Bema.

W 2020 roku z pobytu w Zespole Mieszkań Chronionych skorzystało **47** osób (w stosunku do roku 2019 spadek o 20 osób), w tym **17** osób niepełnosprawnych.

W mieszkaniu interwencyjnym przebywało 19 osób.

Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniach chronionych uzależniony jest od indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych osób korzystających ze wsparcia.

Do korzystania z ZMCH uprawnione są:

- osoby nie mogące pozostać w dotychczasowym miejscu zamieszkania, bądź takie, których pozostanie tam będzie prowadziło do powstawania lub utrwalania patologii społecznych, a także osoby zagrożone bezdomnością,
- osoby zagrożone bezdomnością z uwagi na trudną sytuację osobistą przy jednoczesnym występowaniu wielu dysfunkcji wskazujących na konieczność kompleksowego wsparcia,
- kobiety z dziećmi będące ofiarami przemocy w rodzinie.

Koszt osobodnia w ZMCH uzależniony jest od wielu zmiennych: metrażu mieszkania, zużycia wody, CO, stawki za wywóz śmieci.

Tabela 25. Zespół Mieszkań Chronionych – bieżąca działalność w 2020 r.

Bieżąca działalność ZMCH	2020
osoby ponoszące odpłatność za pobyt w ZMCH	24 rodziny (34 osoby w rodzinach)
osoby, które opuściły ZMCH	12
osoby przyjęte do ZMCH	10
osoby objęte wsparciem asystenta rodziny	5 rodziny (14 osób w rodzinie)

Opracowanie własne

Tabela 26. Zespół Mieszkań Chronionych – oferta pomocowa w 2020 r.

Działania
<ul style="list-style-type: none">➤ udzielenie schronienia,➤ praca socjalna oraz zapewnienie opieki klientom wymagającym pomocy innych osób w codziennym funkcjonowaniu,➤ pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych,➤ izolacja osób doświadczających przemocy od sprawców przemocy,➤ aktywizacja i usamodzielnianie mieszkańców,➤ animacja środowiskowa.

Opracowanie własne

W związku z sytuacją epidemiologiczną od 16 marca do 08 czerwca 2020 r. istniały ograniczenia dotyczące swobodnego przemieszczania się mieszkańców ZMCh. W tym okresie mieszkańcy mogli opuszczać teren ZMCh wyłącznie udając się do pracy, do lekarza lub w innych ważnych sprawach. Zawieszono wszelkie odwiedziny i przyjmowanie gości w lokalach ZMCh.

3.2.9. Inne świadczenia niepieniężne

Sprawienie pogrzebu

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i Uchwałą Nr VII/88/2011 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 16 marca 2011r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do sprawienia pogrzebu osobom zmarłym, które zamieszkiwały lub przebywały na terenie gminy, nie posiadającym osób uprawnionych do ich pochowania.

W 2020 r. sprawiono pogrzeb 6 osobom.

Koszt świadczeń wyniósł **11 722,80 zł** (średni koszt jednego pogrzebu to kwota: 1 953,80 zł.).

Oplacanie składek zdrowotnych za osoby uprawnione do zasiłku stałego

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osobom uprawnionym do pobierania zasiłku stałego jest opłacana składka na ubezpieczenie zdrowotne.

W 2020 r. składki opłacono 192 osobom.

Roczny koszt świadczeń wyniósł **94 640,43 zł.**

Pomoc w formie posiłku

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej pomoc w postaci gorącego posiłku przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić. Pomoc dla dzieci i młodzieży w okresie nauki może być realizowana w formie zakupu posiłków w szkole.

Tabela 27. Pomoc w formie posiłków finansowana ze środków gminy w 2020r. (poza programem „Posiłek w szkole i w domu”)

Forma pomocy	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)
Zapewnienie posiłków	338	261 131,40
w tym dla dzieci	203	43 493,40

Opracowanie własne

4. Realizacja programów i projektów

W niniejszym rozdziale zamieszczono szczegółowe informacje dotyczące realizowanych projektów i programów.

4.1. Pomoc udzielana w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Od 1 stycznia 2019 r. realizowany jest rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (*Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15.10.2018 r.*). Program zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Działania realizowane w ramach Programu:

1. finansowanie posiłków w placówkach oświatowych i innych dla osób spełniających kryteria programu,
2. przyznawanie i wypłacanie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności,
3. przyznawanie świadczeń w postaci produktów żywnościowych.

Do udzielania pomocy w zakresie dożywiania mają zastosowanie przepisy ustawy o pomocy społecznej. Pomoc może być przyznana osobom i rodzinom, których miesięczny dochód netto nie przekracza 150% kwoty kryterium dochodowego: tj. kwoty 1051,50 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej oraz kwoty 792 zł na osobę w rodzinie.

Na terenie Tarnowskich Gór dożywianie w ramach Programu w okresie sprawozdawczym prowadziło 36 placówek w tym: 15 szkół, 20 przedszkoli, punkt wydawania posiłków dla osób dorosłych mieszczący się przy ul. Piłsudskiego 21.

Tabela 28. Wydatki w ramach Programu „Posilek w szkole i w domu” w 2020 r.

Wyszczególnienie		Kwota w zł
koszt programu ogółem		1 109 179,80
w tym	środki własne	465 303,80
	dotacja	643 875,00
	koszt posiłków przyznanych decyzją administracyjną	355 065,30
	zasiłki celowe na zakup żywności	752 870,00
	koszt posiłków wydawanych na wniosek dyrektorów placówek oświatowych	1 243,50

Opracowanie własne

Tabela 29. Liczba osób objętych pomocą w formie posiłku w ramach Programu „Posilek w szkole i w domu” w 2020 r.

Wyszczególnienie	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Osoby dorosłe
Liczba osób korzystających z posiłków (pełny obiad) na podstawie decyzji	125	251	108

Opracowanie własne

Tabela 30. Zasiłki celowe wypłacane w ramach Programu w 2020r.

Wyszczególnienie	Liczba
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	529
Liczba rodzin	518
Liczba osób w rodzinach	1 292
Liczba świadczeń	3 390
Kwota świadczeń (w zł.)	752 870
Średnia roczna wartość świadczenia przypadająca na osobę	222,09

Opracowanie własne

W 2020 r. w stosunku do 2019 zwiększyła się o 13% liczba rodzin, które skorzystały z zasiłków celowych na zakup żywności w ramach Programu. Kwota świadczeń zwiększyła się o 14%.

Tabela 31. Osoby objęte pomocą w formie zasiłków celowych w ramach Programu w 2020 r.
Podział ze względu na wiek.

Wyszczególnienie	Liczba dzieci do 7 roku życia	Liczba uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej	Osoby dorosłe
Zasiłki celowe w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”	177	317	824

Opracowanie własne

Rada Miejska w Tarnowskich Górach 23 stycznia 2019r. uchwaliła gminny program osłonowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (Uchwała Nr V/45/2019). Realizatorem i koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach. Zadania Programu realizowane są we współpracy z placówkami oświatowymi prowadzącymi dożywianie, do których uczęszczają dzieci i młodzież mieszkająca na terenie gminy Tarnowskie Góry. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży znajdujących się w szczególnej sytuacji.

W ramach Programu udziela się wsparcia:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia nauki w szkole ponadpodstawowej lub szkole ponadgimnazjalnej.

Przyznanie pomocy odbywa się bez wydania decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Tabela 32. Program osłonowy „Posiłek w szkole i w domu” w 2020 r.

Wyszczególnienie	Liczba
Liczba dzieci	13
Liczba posiłków	308
Kwota	1243,50 zł

Opracowanie własne

Nauczanie zdalne uczniów w szkołach w 2020 roku miało wpływ na liczbę dzieci, które skorzystały z Programu osłonowego. Liczba dzieci, w 2020 w stosunku do 2019 r. zmniejszyła się o 24 dzieci, liczba posiłków o 1769.

4.2. Realizacja programu rządowego „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” zapewnia usługę asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym, dedykowaną osobom niepełnosprawnym w stopniu znacznym lub umiarkowanym.

Nadrzędnym celem usług asystenta jest dążenie do poprawy funkcjonowania osoby niepełnosprawnej i przyczynianie się do umożliwienia prowadzenia przez osoby niepełnosprawne bardziej aktywnego i samodzielnego życia.

Usługi asystenta w szczególności polegają na pomocy asystenta w:

- wyjściu, powrocie oraz/lub dojazdach w wybrane przez uczestnika Programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne/rozrywkowe/społeczne/ sportowe itp.);
- zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji;
- załatwieniu spraw urzędowych;
- nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami;
- korzystaniu z dóbr kultury (tj. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy itp.).

Usługa asystenta była realizowana w godzinach 7-22 przez 7 dni w tygodniu. Limit godzin usług asystenta na 1 uczestnika Programu wynosił do 30 godzin miesięcznie.

Korzystanie z usług asystenta osobistego było bezpłatne dla osoby niepełnosprawnej. Program realizowany jest ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych

W ramach Programu 17 asystentów udzieliło wsparcia 24 osobom niepełnosprawnym. Wykonano 4 109,5 godz. usług. Program zawieszono w okresie od 1 kwietnia do 15 maja 2020r. Wydatki w ramach programu wyniosły w 2020r. – 132 158,05 zł.

4.3. Program Wspieraj Seniora - Solidarnościowy Korpus Wspieraj Seniora.

Program realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej od 20 października 2020r. Program skierowany do seniorów w wieku 70 lat i więcej, którzy w stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu i nie byli w stanie (np. poprzez wsparcie rodziny) zabezpieczyć sobie artykułów spożywczych oraz środków higieny osobistej. W roku sprawozdawczym w ramach programu osobom starszym dostarczano artykuły podstawowej potrzeby. W szczególnych przypadkach (brak możliwości zapewnienia niezbędnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej i społecznej osoby) pomoc była udzielana osobom przed 70 rokiem życia. Pracownicy socjalni wspierając seniorów wykonywali także czynności związane z codziennym funkcjonowaniem np. sprawy urzędowe, wyrzucenie śmieci, wyprowadzenie psa. Pomoc udzielana była niezależnie od dochodu. W okresie realizacji Programu pracownicy MOPS przyjmowali zgłoszenia i świadczyli pomoc przez 7 dni w tygodniu, interweniowali 155 razy. Udzielono pomocy 99 seniorom, w tym 85 osobom w wieku 70 lat i więcej. Program kontynuowany jest w 2021r. Dotacja na realizację programu wykorzystana w 2020r. to kwota 24 853,76 zł.

4.4. Realizacja programu osłonowego „Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Tarnowskich Górach na lata 2018-2022”

Program przyjęty został uchwałą nr LIV/566/2018 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 19.06.2018r.

Program skierowany jest do osób mieszkających na terenie Gminy Tarnowskie Góry:

- z orzeczoną niepełnosprawnością,
- korzystających z ośrodków wsparcia, warsztatów terapii zajęciowej,
- opiekunów, członków rodzin osób wymienionych powyżej.

Celem Programu jest ułatwienie dostępu do udziału w rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

- Wzrost kompetencji społecznych osób niepełnosprawnych.
- Przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób niepełnosprawnych.
- Wyeliminowanie lub zmniejszenie barier uniemożliwiających udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym oraz w dostępie do ośrodków wsparcia oraz warsztatów terapii zajęciowej.
- Wsparcie rodzin borykających się z problemem niepełnosprawności.
- Wzrost poziomu wiedzy na temat uprawnień i możliwości przysługujących osobom niepełnosprawnym.

W okresach od 14 marca do 12 lipca 2020 r. oraz od 20 października do 31 grudnia 2020r. zawieszono realizację programu w zakresie dowozu osób niepełnosprawnych do/z ośrodków wsparcia i WTZ, w związku z wydaniem przez Wojewodę Śląskiego decyzji o czasowym zawieszeniu działalności ww. placówek.

Tabela 33. Koszty realizacji programu osłonowego „Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Tarnowskich Górach na lata 2018-2022” w 2020 r.

Wyszczególnienie	Koszt (w zł)	Ogółem (w zł)	Ilość osób korzystających
Koszt transportu	63 690,00	79 144,74	48
Wynagrodzenie opiekunek	15 454,74		

Opracowanie własne

4.5. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym

Celem Programu jest wsparcie osób i rodzin podlegających deprivacji materialnej polegającej na braku możliwości zaspokojenia potrzeb żywnościowych.

Na terenie gminy zadanie było realizowane pn. „Prowadzenie dla mieszkańców gminy Tarnowskie Góry punktu wydawania żywności pozyskanej z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w roku 2020.”

Umowa na realizację zadania została podpisana pomiędzy Gminą Tarnowskie Góry a Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Śląski Zarząd Wojewódzki z siedzibą w Katowicach 21 stycznia 2020 roku.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej:

- prowadził akcję informacyjną o Programie skierowaną do mieszkańców gminy,
- wydawał skierowania dla osób zakwalifikowanych do Programu,
- kontrolował jakość i sposób świadczenia usługi realizowanej przez Polski Komitet Pomocy Społecznej.
- dostarczał żywność osobom niepełnosprawnym, starszym, bezdomnym.

Żywność wydawana była dwa razy w tygodniu w lokalu przy ul. Strzeleckiej osobom zakwalifikowanym do Programu (osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekraczał 200 % kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, tj. 1402 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1056 zł dla osoby w rodzinie).

Osoby potrzebujące otrzymywały artykuły: mączne, mleczne, mięsne, olejowe, cukier, warzywa i owoce.

Tabela 34. Liczba osób objętych Programem Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w 2020 r.

Wyszczególnienie		Liczba
Rodziny objęte programem		583 w tym 164 kwalifikowane zdalnie*
Osoby w rodzinach		1306
w tym	Kobiety	655
	mężczyźni	651
	osoby z dochodem poniżej kryterium dochodowego	727
	Osoby z dochodem w granicach 100-200% kryterium dochodowego	579
	osoby bezdomne	64
	osoby niepełnosprawne	268
	osoby korzystające z Programu 500 plus	702
	dzieci do 15 r.ż.	344
	osoby powyżej 65 r.ż.	97

Opracowanie własne

*Postępowanie w warunkach zagrożenia epidemicznego (zmiana wytycznych FEAD) – w celu minimalizacji ryzyka zarażenia, zalecało się kwalifikowanie osób najbardziej potrzebujących do pomocy żywnościowej na podstawie przeprowadzonego wywiadu telefonicznego lub z wykorzystaniem innych dostępnych środków komunikacji elektronicznej.

W okresie od marca do czerwca 2020 r. pracownicy MOPS dostarczali żywność dla 30 osób bezdomnych oraz 20 osób starszych, niepełnosprawnych.

4.6. Projekt socjalny „Razem aktywniej”

Projekt realizowany w ramach specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny (specjalność – animator społeczności lokalnej). Realizacja projektu rozpoczęła się w grudniu 2020 roku. Celem projektu jest integracja społeczna mieszkańców Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn w Tarnowskich Górach poprzez mobilizowanie ich do aktywnego udziału w życiu społecznym i kulturalnym. Działania w projekcie ukierunkowane są na poprawę relacji między mieszkańcami, zmianę organizacji i jakości spędzania czasu wolnego na terenie placówki oraz zmniejszenie poczucia wykluczenia społecznego i kulturalnego osób bezdomnych.

W ramach projektu nawiązano współpracę z Publicznym Przedszkolem nr 4 (przedszkolaki wykonały kartki bożonarodzeniowe, nagrały przedstawienie świąteczne oraz upiekły pierniki).

Zorganizowano zbiórkę "Wesoła Świąteczna Skarpetka" - dzięki akcji udało się zebrać 210 par skarpet. Zebrane upominki w Wigilię przekazano mieszkańcom Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn. Projekt kontynuowany jest w 2021r.

4.7. Projekt socjalny „Grupa wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie”

Projekt socjalny „Grupa wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie” dedykowany jest dla osób chorych i zaburzonych psychicznie będących klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach.

Celem głównym projektu jest poprawa funkcjonowania psychicznego osób chorych i zaburzonych.

Cele szczegółowe:

- poprawa samopoczucia klientów,
- budowanie przestrzeni do rozładowywania pojawiających się napięć,
- podniesienie umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami,
- budowa poczucia przynależności społecznej,
- minimalizowanie poczucia alienacji społecznej.

Przewidywane efekty to:

- poprawa funkcjonowania psychicznego osób chorych i zaburzonych psychicznie,
- wzrost umiejętności interpersonalnych,
- wzrost kompetencji społecznych.

Grupa wsparcia prowadzona jest przez psychologa - pracownika MOPS.

Spotkania odbywają się raz w tygodniu w pomieszczeniach MOPS. W 2020 roku w związku z pandemią zapewniono członkom grupy zestawy ochronne zawierające żele do dezynfekcji, rękawice jednorazowe, maseczki. Spotkania odbywały się w reżimie sanitarnym z podziałem na grupy. Zapewniono także indywidualny kontakt z psychologiem. W grudniu zakupiono i przekazano uczestnikom świąteczne paczki żywnościowe. W 2020 roku udział w projekcie brało łącznie 15 osób.

4.8. Projekt partnerski „Kooperacje 3D – Model Wielosektorowej Współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”

Projekt partnerski „Kooperacje 3D – Model Wielosektorowej Współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin” realizowany był w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 - współfinansowany był z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna.

Celem projektu było zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych, m.in. edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji. Model kooperacji uwzględnia całościowe, międzysektorowe wsparcie na poziomie gminy i powiatu, mające na celu włączenie społeczne osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Efektem finalnym działań podejmowanych w ramach Projektu jest wypracowanie rekomendacji w zakresie wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin z uwzględnieniem specyfiki miast pow. 20 tys. mieszkańców, które zostaną włączone do księgi rekomendacyjnej stanowiącej podsumowanie prac realizowanych przez zespoły projektowe wypracowujące modele kooperacji w 3 makroregionach w Polsce. W województwie śląskim liderem Projektu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zawiązał Partnerski Zespół Kooperacyjny z 11 instytucjami: Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy, Tarnogórskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień, Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendą Powiatową Policji, Muzeum, Strażą Miejską, Powiatową Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, Wielospecjalistycznym Szpitalem Powiatowym S.A. im. Dr B. Hagera, Tarnogórskim Centrum Kultury, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci.

W ramach Projektu w 2020 roku:

- odbywały się spotkania Partnerskiego Zespołu Kooperacyjnego oraz Zadaniowych Zespołów Kooperacyjnych,
- pracownicy brali udział w indywidualnych spotkaniach coachingowych oraz superwizyjnych,
- w sierpniu i listopadzie w ramach zadania 5 Kooperacji „Działania zwalczające skutki pandemii Covid-19 wykonano usługę dezynfekcji/dekontaminacji pomieszczeń oraz sprzętów w Schronisku dla Bezdomnych przy ul. Sienkiewicza 48,
- w ramach działań zwalczających skutki pandemii Covid-19 pobrano wymazy i wykonywano badania laboratoryjne w zakresie diagnostyki zakażeń koronawirusem (badanie RT – PCR na obecność Covid-19) u 14 pracowników MOPS.

4.9. Projekt „Aktywni i bezpieczni – rozwój usług społecznych w gminie Tarnowskie Góry”

W 2020 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej aplikował o środki finansowe w ramach EFS i otrzymał dofinansowanie na realizację projektu pn. „Aktywni i bezpieczni - rozwój usług społecznych w gminie Tarnowskie Góry”.

Projekt skierowany jest do osób niepełnosprawnych, chorych psychicznie i niesamodzielnych. W ramach działań projektowych zaplanowano pomoc w formie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. Usługi świadczone będą w dwóch pakietach.

- Pakiet nr 1 przewiduje: 62 godz. miesięcznie podstawowych usług opiekuńczych.
- Pakiet nr 2 przewiduje: 124 godz. miesięcznie podstawowych usług opiekuńczych.

Dodatkowo oba pakiety oferują 4 godz. specjalistycznych usług opiekuńczych, w ramach których będzie można zamiennie skorzystać z pomocy fizjoterapeuty, dietetyka, psychologa, prawnika. Dodatkowo zaplanowano 1 godz. usługi fryzjerskiej lub kosmetycznej oraz codzienne dostarczanie obiadu dwudaniowego.

Projekt będzie realizowany w okresie od 1 stycznia 2021 do 31 grudnia 2022 roku.

4.10. Program „Karta Dużej Rodziny”

Rodziny wielodzietne objęte Programem posiadają uprawnienia do korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług oraz innych form działalności.

Kartę Dużej Rodziny może otrzymać każdy członek rodziny, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica **mają** na utrzymaniu przynajmniej troje dzieci, czyli:

- ojciec i matka,
- macocha lub ojczym (małżonek jednego z rodziców),
- dzieci.

Kartę mogą dostać także rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.

Od 2019 roku Kartę Dużej Rodziny mogą uzyskać również rodzice, którzy **mieli** na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie:

- rodzicom - na całe życie,
- dzieciom - do ukończenia 18 lat,
- dzieciom, które dalej uczą się w szkole lub studiują - do ukończenia nauki, maksymalnie do ukończenia 25 lat,
- dzieciom niepełnosprawnym - na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności.

W 2020 roku:

- wpłynęły 174 wnioski dla nowych rodzin,
- 571 osobom wydano karty tradycyjne,
- 461 osobom wydano karty elektroniczne,
- 459 osobom wydano karty tradycyjne i elektroniczne.

4.11. Gminny Program Wspierania Rodziny w Tarnowskich Górach na lata 2019-2021

Gminny program wspierania rodziny dla miasta Tarnowskie Góry na lata 2019 - 2021 wynika z potrzeby podnoszenia jakości funkcjonowania systemu wspierania rodziny oraz podejmowania zintegrowanych działań wspierających dziecko i rodzinę, zmierzających do deinstytucjonalizacji, głównie poprzez wychowywanie dziecka w rodzinie naturalnej.

Głównym celem Programu jest zintegrowany system wsparcia na rzecz rodziny. Program określa cele i zadania ukierunkowane na zapewnienie rodzinom szeroko rozumianego wsparcia. Zakłada interdyscyplinarny charakter pracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Podejmuje również zagadnienia związane z zapewnieniem rodzinom wspieranym pomocy wykwalifikowanych asystentów rodziny i rodzin wspierających. Ponadto Program przewiduje wsparcie kobiet w ciąży powikłanej oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

Adresatami programu są tarnogórskie rodziny, a w szczególności:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- rodziny wielopokoleniowe,
- rodziny wielodzietne,
- rodziny niepełne,
- rodziny z dziećmi wymagającymi opieki w żłobkach i przedszkolach,
- rodziny o niskich dochodach wychowujące dzieci,
- rodziny z dziećmi dotknięte przemocą, uzależnieniami lub innymi trudnościami stanowiącymi zagrożenie rozwoju społeczno-emocjonalnego dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach wspiera rodziny z dziećmi realizując szereg różnorodnych zadań. Wachlarz działań można podzielić na dwa główne obszary: wsparcie materialne i pozamaterialne. Realizując zadania wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zatrudnia asystentów rodziny, którzy pomagają rodzinom z dziećmi prawidłowo wypełniać funkcje opiekuńczo-wychowawcze. Gmina ponosi częściowe koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

4.12. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tarnowskich Górach na lata 2017-2020

Głównym celem Programu było zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Tarnowskie Góry. Dokument został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w 2017 roku. Określone w nim zostały następujące **cele strategiczne**:

- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- Ochrona ofiar i świadków przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy dla osób doświadczających przemocy,

- Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc,
- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Program zakładał kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa. Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizuje działania określone w Programie przy ścisłej współpracy z instytucjami i organizacjami zobligowanymi do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach,
- Urząd Miejski w Tarnowskich Górach,
- Komenda Powiatowa Policji w Tarnowskich Górach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki leczenia odwykowego, w tym Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień, Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej,
- Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach,
- Prokuratura Rejonowa w Tarnowskich Górach,
- Placówki oświatowe, w tym poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- Placówki służby zdrowia,
- Organizacje pozarządowe.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach od grudnia 2011 roku realizuje ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (*t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218*) i zgodnie z art. 9a pkt. 9 ww. ustawy zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

5. Działania na rzecz poprawy jakości życia Seniorów w Tarnowskich Górach

Zgodnie z zasadą subsydiarności współczesna polityka wspierania osób starszych bazuje na trzech filarach: 1) wspomaganie jak najdłuższej samodzielności seniorów; 2) w przypadku osób wymagających pomocy wspomaganie ich nieformalnych opiekunów (tj. najczęściej opiekunów rodzinnych); 3) oferowanie wsparcia środowiskowego w przypadku niedostatku lub braku opieki nieformalnej. Pobyt w instytucjach całodobowej opieki traktowany jest – zarówno ze względów etycznych, społecznych, jak i ekonomicznych – jako ostateczność. Z uwagi na tendencje demograficzne oraz obserwowane od dłuższego czasu zmiany zachodzące w funkcjonowaniu rodziny, konieczne staje się przejmowanie funkcji opiekuńczej nad osobą starszą przez system zabezpieczenia społecznego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach zadań statutowych prowadzi szereg działań na rzecz tarnogórskich Seniorów. Należą do nich m.in.:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawami świadczeń,
- prowadzenie pracy socjalnej oraz działań interwencyjnych,
- świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych,
- prowadzenie Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych,
- w sytuacjach tego wymagających - kierowanie do domów pomocy społecznej.

Ponadto podejmowane są różnego rodzaju inicjatywy mające na celu poprawę jakości życia Seniorów.

5.1. Prace w ramach Metropolitalnego zespołu ds. polityki senioralnej

W „Programie działań strategicznych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do roku 2022” ujęty został projekt „Dążenie do spójnej polityki społecznej wobec osób starszych - Metropolia przyjazna seniorom”. W ramach projektu w maju 2019 roku zainaugurował prace Metropolitalny zespół ds. polityki senioralnej, który jest organem opiniująco-doradczym i inicjatywnym. W jego skład weszli przedstawiciele rad seniorów, organizacji pozarządowych, samorządów i partnerów społeczno-gospodarczych działających na rzecz seniorów. Z ramienia gminy Tarnowskie Góry w skład Zespołu weszli przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Praca w zespole ma charakter społeczny.

W 2020 roku w związku z pandemią Covid-19 Zespół pracował zdalnie. Głównym obszarem prac była wymiana dobrych praktyk oraz wypracowanie standardów działań miast i gmin GZM oraz koncepcji wdrożenia usług na rzecz seniorów.

Spotkania odbywały się raz w miesiącu. Efektem końcowym prac było wydanie podręcznika „Metropolia przyjazna seniorom”.

5.2. Adaptacja segmentu D budynku szkoły przy ul. Janasa 11 w Tarnowskich Górach na cele Centrum Aktywności Seniorów

W 2020r. kontynuowane były roboty budowlane związane z adaptacją segmentu D budynku szkoły przy ul. Janasa 11 w Tarnowskich Górach na cele Centrum Aktywności Seniorów. Przedsięwzięcie realizowane jest w ramach projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, oś priorytetowa: X. Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna, poddziałania 10.2.1. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych – ZIT.

Zakończenie prac budowlanych zaplanowano na koniec 2020r. Z uwagi jednak na trwającą epidemię koronawirusa SARS-CoV-2 i konieczność dokonania robót dodatkowych nie udało się zakończyć wszystkich robót. Wartość wykonanych robót w 2020 r. wyniosła 1 419 568,75 zł.

6. System świadczeń rodzinnych i wychowawczych

6.1. Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych

W 2020 roku wypłacono **63 681** świadczeń rodzinnych na kwotę **15 476 985,45zł**. W porównaniu z 2019 rokiem nastąpił spadek liczby wypłaconych świadczeń o 8,3%. Z powyższej kwoty, jako nienależnie pobrane świadczenia rodzinne mające wpływ na pomniejszenie wydatków w bieżącym roku klienci zwrócili kwotę 60 185,00 zł.

Tabela 35. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami wypłacone w 2020 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)	Rodzaj świadczenia	
Zasiłki rodzinne z dodatkami	31 460	3 865 568,00	-	
Zasiłki rodzinne	22 234	2 599 933,00	95 zł na dziecko w wieku 0-5 r.ż. 124 zł na dziecko w wieku > 5-18 r.ż. 135 zł na dziecko w wieku > 18-24 r.ż.	
Dodatki do zasiłków rodzinnych	9 226	1 265 635,00	-	
z tytułu	urodzenia dziecka	79	79 000,00	1 000 zł
	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	667	261 528,00	400 zł
	samotnego wychowywania dziecka	931	189 843,00	193 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej niż 386 zł, 273 zł w przypadku dziecka niepełnosprawnego, nie więcej niż 546 zł.
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 869	200 630,00	90 zł na dziecko do 5 roku życia 110 zł na dziecko > 5 roku życia
	rozpoczęcia roku szkolnego	1 275	127 500,00	100 zł na dziecko raz w roku
	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	507	36 919,00	113 zł - na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła 69 zł - na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła
	wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	3 898	370 215,00	95 zł
	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	297	297 000	1 000 zł
Świadczenie rodzicielskie	1 336	1 222 701	max 1000 zł miesięcznie przez 12 mc.	
Zasiłki rodzinne z dodatkami przyznawane na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy	2 464	183 490,45	-	

Opracowanie własne

6.2. Świadczenia opiekuńcze

W 2020 roku wypłacono 28 075 świadczeń opiekuńczych na kwotę **9 908 226,00 zł.**

Tabela 36. Świadczenia opiekuńcze wypłacone w 2020 r.

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń	Wysokość świadczenia (w zł)	Wypłacona kwota świadczeń	Osoba uprawniona
Zasilki pielęgnacyjne	25 544	215,84	5 510 244,00	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niepełnosprawne dziecko, ➤ Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, ➤ Osoba, która ukończyła 75 lat, ➤ Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia legitymująca się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełn., jeżeli niepełn. powstała w wieku do ukończenia 21 r.ż.
Świadczenia pielęgnacyjne	2 334	1 830,00	4 246 062,00	<p>Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ matce bądź ojcu dziecka, ➤ faktycznemu opiekunowi dziecka, ➤ osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, ➤ innym osobom, na których - zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego - ciąży obowiązek alimentacyjny (z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności). Osobom innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> - rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, - nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, - nie ma faktycznego opiekuna dziecka ani osoby będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub legitymują się one orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. ➤ wyłącznie rodzicom lub opiekunom dzieci z niepełnosprawnością powstałą do 18 roku życia lub do 25 roku życia - w przypadku gdy dziecko było w trakcie nauki.

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń	Wysokość świadczenia	Wyplacona kwota świadczeń	Osoba uprawniona
Specjalny zasiłek opiekuńczy	197	620,00 zł	121 540,00	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Każda osoba, na której zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny - by go otrzymywać, osoba ta musi zrezygnować z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się: <ul style="list-style-type: none"> - orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub - orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego, codziennego współdziałania opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji. ➤ Osobie, której łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł.
Zasiłek dla opiekuna	49	620,00 zł	30 380,00	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osoba, której z dniem 01.07.2013r. wygaszono prawo do świadczeń pielęgnacyjnych. W sprawie zasiłku dla opiekuna organ wszczął postępowanie na wniosek strony, złożony jednak nie później, niż w terminie do 4 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Opracowanie własne

Tabela 37. Dane statystyczne dotyczące świadczeń rodzinnych w 2020 r.

Liczba zarejestrowanych wniosków na wszystkie rodzaje wypłacanych świadczeń		2 895
Liczba wydanych decyzji		3 470
w tym	w sprawie świadczenia rodzicielskiego	141
	decyzji stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia	114
Liczba wystosowanych pism		3796
w tym	do klientów	2 735
	korrespondencja z instytucjami	1 000
	Liczba wydanych zaświadczeń	61
Liczba odwołań przekazanych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego		35
z czego	decyzje utrzymane w mocy	16
	decyzje uchylone i przekazane do ponownego rozpatrzenia	4
	decyzje uchylone, świadczenie przyznane przez SKO	11
	decyzje z innym rozstrzygnięciem	1

Opracowanie własne

Tabela 38. Odzyskane świadczenia nienależnie pobrane oraz świadczenia niepodjęte w 2020 r.

Rodzaj świadczenia		Kwota
Zasiłki rodzinne		34 714,00
Dodatki do zasiłków rodzinnych		15 643,00
w tym z tytułu:	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	5 818,00
	Urodzenia dziecka	-
	Samotnego wychowywania dziecka	2 939,00
	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	770,00
	Rozpoczęcia roku szkolnego	2 300,00
	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	206,00
	Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	3 610,00
Razem zasiłki rodzinne z dodatkami		50 357,00
Zasiłki rodzinne z dodatkami ustalone na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy		13 075,00

c. d. tab. 39

Świadczenie rodzicielskie	2 557,00
Zasiłki pielęgnacyjne	73 189,00
Świadczenia pielęgnacyjne	8 138,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	601,00
Zasiłek dla opiekunów	140,00
Razem: zasiłki rodzinne z dodatkami i świadczenia opiekuńcze oraz rodzicielskie	148 057,00
Odzyskane nienależnie pobrane świadczenia podlegające zwrotowi do budżetu państwa, w tym odzyskane ustalone na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy	87 872,00

Opracowanie własne

6.3. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne

Osobom, które pobierają świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Tabela 39. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w 2020 r.

Składki społeczne i zdrowotne	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Składki na ubezpieczenia społeczne	1 819	737 325
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	802	100 981
Razem	2 621	838 306

Opracowanie własne

6.4. Świadczenie „Za życiem”

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r. (*t.j. Dz.U z 2020 poz. 1329 z p.zm.*) wprowadziła wypłatę jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wysokość jednego świadczenia wyniosła 4 000,00 zł.

Tabela 40. Wydatki w zakresie realizacji Ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w 2020 r.

Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
7	28 000

Opracowanie własne

6.5. Świadczenie wychowawcze

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach realizuje zadania określone w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.) jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje:

- matce lub ojcu, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki lub ojca, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2a Ustawy,
- opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu opiekuna faktycznego,
- opiekunowi prawnemu dziecka, albo
- dyrektorowi domu pomocy społecznej.

Świadczenie w wysokości **500,00 zł** przysługuje na każde dziecko w rodzinie do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Tabela 41. Dane statystyczne dotyczące realizacji świadczeń wychowawczych w 2020 r.

Liczba zarejestrowanych nowych wniosków		885
w tym	w formie papierowej	218
	drogą elektroniczną	667
Liczba wydanych informacji o przyznaniu świadczenia		653
Liczba decyzji odmownych		26
Liczba decyzji stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia		19
Liczba odwołań przekazanych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego		6
w tym	liczba decyzji utrzymanych w mocy przez SKO	2
	liczba decyzji uchylonych przez SKO i przekazanych do ponownego rozpatrzenia	1
	liczba decyzji uchylonych i przyznających świadczenie przez SKO	2
	liczba postanowień SKO o uchybieniu terminu do wniesienia odwołania	1
Liczba wniosków przekazanych do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego		74
Liczba wystosowanych pism: wzywających do uzupełnienia brakujących dokumentów, informujących o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia, przekazujących wnioski zgodnie z właściwością miejscową, informujących o przeliczeniu dochodu, stanowiących wnioski o udostępnienie danych osobowych oraz wydanie zaświadczeń		716

Opracowanie własne

Tabela 42. Świadczenia wychowawcze wypłacone w latach 2016-2020.

Rok		Liczba świadczeń		Liczba osób (dzieci) którym przyznano świadczenie	Kwota świadczeń wypłaconych (pomniejszonych o zwrot nienależnie pobranych świadczeń) (w zł)	
2016 od IV		45 827		5 375	-	15 721 337,67
2017		63 604		6 057	-	31 680 611,26
2018		62 327		5 872	-	31 061 159,62
2019	do VI	31 543	91 622	5 484	15 721 337,67	45 616 323,97
	od VII	60 079		10 277	29 894 986,30	
2020		124 335		10 807	-	61 855 154,43

Opracowanie własne

6.6. Świadczenie „Dobry start”

W 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej rozpoczął realizację rządowego Programu „Dobry start” (*Dz.U. z 2018 poz. 1061 z p. zm.*) jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Świadczenie przysługuje na wniosek rodzica, opiekuna faktycznego, opiekuna prawnego, rodzica zastępczego, osób prowadzących rodzinne domy dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorów regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych - raz w roku w wysokości 300 zł na dziecko, bez względu na dochód rodziny, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, do ukończenia:

- 20 roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20 rok życia;
- 24 roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24 rok życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

W przypadku dziecka biorącego udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, świadczenie dobry start przysługuje nie wcześniej niż od roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 7 rok życia.

Tabela 43. Świadczenie „Dobry start” wypłacone w okresie od 01.07.2018r. do 31.12.2020r.

Rok	Liczba wniosków	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
2018	4 924	6 483	1 943 850
2019	5 056	6 781	2 031 450
2020	5 082	6 789	2 024 700

Opracowanie własne

Tabela 44. Dane statystyczne dotyczące realizacji świadczenia „Dobry start” w 2020 r.

Liczba zarejestrowanych wniosków		5 082
w tym	w formie papierowej	649
	drogą elektroniczną	4 433
Liczba informacji o przyznaniu świadczenia		4 899
Liczba decyzji odmownych		26
Liczba decyzji stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia		6
Liczba wystosowanych pism: wzywających do uzupełnienia brakujących dokumentów, informujących o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia, przekazujących wnioski zgodnie z właściwością miejscową stanowiących wnioski o udostępnienie danych osobowych oraz wydanie zaświadczeń		146
Liczba odwołań przekazanych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego		1
Liczba postanowień SKO o uchybieniu terminu do wniesienia odwołania		1

Opracowanie własne

7. Fundusz Alimentacyjny

7.1. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego

W 2020 roku wypłacono należne świadczenia 270 rodzinom. Średnia wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosła 393,90 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500,00zł miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 900,00 zł.

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza ww. wysokość o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie, świadczenie przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. W przypadku gdy wysokość świadczenia jest niższa niż 100,00 zł, świadczenie to nie przysługuje (zasada „złotówka za złotówkę”).

W stosunku do roku 2019 liczba rodzin, którym ustalono prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego uległa zmniejszeniu o 8,8%.

Tabela 45. Liczba rodzin którym przyznano świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz średnia wysokość świadczenia w 2020 r.

Liczba rodzin którym przyznano świadczenie	270
Średnia wysokość świadczenia	394,90 zł
Liczba osób uprawnionych	387
Liczba dzieci w rodzinach	955

Opracowanie własne

Tabela 46. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w 2020 r.

Świadczenia alimentacyjne	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego z tego na osobę uprawnioną w wieku:	3777	1 487 754
0 – 17 lat	3177	1 234 469
18 – 24 lat	585	243 280
25 lat i więcej	15	5 005

Opracowanie własne

W 2020 r. wydano 578 decyzji administracyjnych i postanowień w sprawie świadczeń z FA oraz dot. dłużników alimentacyjnych (w stosunku do 2019 r. spadek o 121).

W wyniku prowadzonych postępowań w sprawie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego odzyskano kwotę **23 611 zł**.

7.2. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Sporządzono łącznie **2143** pisma w sprawie prowadzonych postępowań wobec dłużników alimentacyjnych oraz w sprawie osób uprawnionych do otrzymywania świadczeń z funduszu, w tym:

- **1 054** pisma dotyczyły postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- **1 089** dotyczyło postępowań w sprawie przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Tabela 47. Podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych w 2020 r.

Wyszczególnienie	Liczba podjętych działań, które doprowadziły do ściągальności należności wymienionych w art. 28 ust. 1 pkt 1- 4 ustawy
Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	457
Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy	5
Informowanie Powiatowego Urzędu Pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	10
Wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	48
Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	38
Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	10
Złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określone art. 209 § KK	215
Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 §1 KK	33
Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	10
Zapytanie do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców	28

Opracowanie własne

Statystyka:

- Przeprowadzono **30** wywiadów alimentacyjnych oraz odebrano 30 oświadczeń majątkowych. Zebrane informacje zostały skierowane do komorników sądowych prowadzących postępowanie egzekucyjne oraz gmin, które wystąpiły z wnioskami o podjęcie działań.
- W **81** sprawach skierowano wnioski o podjęcie działań wobec dłużników zamieszkujących na terenie innych gmin.
- Sporządzono **38** decyzji dotyczących uznania dłużników alimentacyjnych za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych.
- Sporządzono **337** wezwań, zestawień dla dłużników dotyczące przyznanych świadczeń oraz stanów należności dla dłużników oraz przeprowadzono dalsze postępowania.
- Skierowano do organów egzekucyjnych 237 wniosków oraz informacji dotyczących przyłączenia do postępowania egzekucyjnego.
- Skierowano do organów egzekucyjnych **192** wnioski o przyłączenie do egzekucji oraz **192** informacji dotyczących przyznanych świadczeń.
- Otrzymano 94 wniosków z organów właściwych wierzycieli o podjęcie działań wobec dłużników zamieszkałych na terenie gminy.
- Na koniec 2020 r. na terenie gminy zarejestrowanych było **549** dłużników alimentacyjnych.
- Od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **634633,00** zł, którą rozdysponowano na dochody budżetu państwa oraz organu właściwego wierzyciela. W stosunku do 2019 r. nastąpił wzrost o 10,7% kwoty wyegzekwowanej od dłużników alimentacyjnych.

8. System dodatków mieszkaniowych i energetycznych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie własne gminy w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych oraz zadanie zlecone w zakresie wypłaty dodatków energetycznych.

Zasady i tryb przyznawania dodatków mieszkaniowych i energetycznych reguluje Ustawa z dnia 21.06.2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (*t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2133*), Ustawa Prawo energetyczne z dnia 10.04.1997r. (*t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 833*) oraz inne akty prawne.

8.1. Przyznawanie dodatków mieszkaniowych

W 2020 r. z wypłaty dodatku mieszkaniowego skorzystało **736** gospodarstw domowych, w skład których wchodziło **1 906** osób. W 2020 r. liczba osób korzystających z dofinansowania w formie dodatku mieszkaniowego wynosiła 3,25% mieszkańców gminy.

Dodatek mieszkaniowy nie jest świadczeniem uznaniowym. Możliwość jego przyznania, a także jego wysokość, uzależnione są od ustawowych przesłanek. Trudna sytuacja finansowa w gospodarstwie domowym oraz sytuacja zdrowotna nie mają wpływu na wysokość przyznanego dodatku. Dodatek mieszkaniowy można otrzymać nawet w sytuacji, gdy występują zaległości czynszowe.

Tabela 48. Realizacja wypłat dodatków mieszkaniowych w poszczególnych typach mieszkań w 2020 r.

Typ mieszkania	Liczba złożonych wniosków	Liczba wypłaconych świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)	Średnia kwota wypłaconego świadczenia	Liczba gospodarstw domowych
Komunalne	463	2 673	641 059,00	239,83	305
w tym socjalne	36	185	24 471,61	132,28	24
Spółdzielcze	336	1 919	424 458,58	221,19	216
MTBS, prywatne, wspólnoty mieszkaniowe	391	2 025	490 897,43	242,42	215
Razem:	1 190	6 617	1 556 415,01	235,21	736

Opracowanie własne

W ostatnich latach sukcesywnie spada liczba gospodarstw domowych, które korzystają z dofinansowania w formie dodatków mieszkaniowych. W 2020 roku w stosunku do roku 2019 zmniejszyła się o 8,9% liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dofinansowanie w formie dodatków mieszkaniowych. Wypłacona kwota dodatków mieszkaniowych zmniejszyła się o 5,2%.

Tabela 49. Statystyka: realizacja dodatków mieszkaniowych w 2020 r.

Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatku mieszkaniowego		736
Liczba wydanych decyzji administracyjnych		1 342
w tym	przyznających dodatek mieszkaniowy	1 146
	odmownych	46
	wstrzymujących wypłatę dodatku	93
	wznawiających wypłatę dodatku po uregulowaniu zaległości	33
	zakończających wypłatę dodatku ze względu na utratę tytułu prawnego lub zgon wnioskodawcy	23

Opracowanie własne

319 gospodarstw domowych (43%) korzystających z wypłat dodatków mieszkaniowych objętych było pomocą finansową zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

8.2. Przyznawanie dodatków energetycznych

O dodatek energetyczny może ubiegać się **osoba, która spełnia jednocześnie trzy warunki:**

- korzysta z wypłat dodatku mieszkaniowego w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym,
- zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Tabela 50. Realizacja zadania – dodatek energetyczny w 2020 r.

Ilość osób w gospodarstwie domowym	Liczba gospodarstw domowych	Liczba złożonych wniosków	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)	Wysokość świadczenia
Gospodarstwo 1 osobowe	61	105	495	5 500,87	do 30.04 - 11,37 od 01.05 – 10,94
Gospodarstwo 2 – 4 osobowe	79	115	553	8 530,00	do 30.04 - 15,80 od 01.05 - 15,19
Gospodarstwo 5 i więcej osobowe	19	28	140	2 593,81	do 30.04.- 18,96 od 01.05 - 18,23
Razem:	159	248	1 188	16 624,68	

Opracowanie własne

Zgodnie z ustawą Prawo energetyczne do kwot wypłaconych świadczeń dolicza się 2% kosztów obsługi. W 2020 r. koszty obsługi wyniosły 332,00 zł.

Całkowita kwota wypłaconych dodatków energetycznych wraz z kosztami obsługi wyniosła **16 957,17** zł. W 2020 roku zmniejszyła się ilość wypłaconych dodatków energetycznych o 31% w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 51. Liczba gospodarstw domowych korzystająca z dofinansowania w formie dodatku mieszkaniowego i energetycznego w poszczególnych dzielnicach miasta w 2020 r.

Dzielnica	Liczba gospodarstw korzystająca z dodatku mieszkaniowego	Liczba gospodarstw korzystająca z dodatku energetycznego
Bobrowniki Śląskie	21	6
Centrum	461	90
Lasowice	23	9
Opatowice	-	-
Osada Jana	73	25
Pniowiec	1	-
Repty	-	-
Rybna	-	-
Sowice	26	5
Stare Tarnowice	75	10
Strzybnica	56	14
Razem	736	159

Opracowanie własne

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Tabela 52. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w 2020 r.

Nazwa organizacji pozarządowej	Zakres współpracy – zarówno finansowy jak i poza finansowy
Stowarzyszenie Pomocy Osobom Chorym Psychiczenie	Odpłatnie udostępniane są pomieszczenia na podstawie zawartej umowy użyczenia na regularne spotkania członków stowarzyszenia oraz czynny udział pracowników MOPS w spotkaniach organizacji. Z powodu rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 i wprowadzenia obostrzeń ostatnie spotkanie odbyło się 10.03.2020r.
Klub „Sami Swoi” działający przy Związku Emerytów i Rencistów	Odpłatnie udostępniane są pomieszczenia na podstawie zawartej umowy użyczenia na regularne spotkania oraz czynny udział pracowników MOPS w spotkaniach organizacji. Z powodu rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 i wprowadzenia obostrzeń ostatnie spotkanie odbyło się 11.03.2020r.
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło Tarnowskie Góry	Odpłatnie udostępniane są pomieszczenia na podstawie zawartej umowy użyczenia na regularne spotkania oraz czynny udział pracowników MOPS w spotkaniach organizacji. Z powodu rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 i wprowadzenia obostrzeń ostatnie spotkanie odbyło się 05.03.2020r. Realizacja programu osłonowego „Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin” na rzecz części członków Stowarzyszenia.
Stowarzyszenie „SERDECZNI”	Kierowanie klientów MOPS zaburzonych psychicznie do Środowiskowego Domu Samopomocy prowadzonego przez stowarzyszenie. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych z osobami kierowanymi do środowiskowego domu samopomocy. Realizacja programu osłonowego „Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin” na rzecz części członków Stowarzyszenia.
Stowarzyszenie „Góry Kultury”	Wskazywanie przez pracowników socjalnych rodzin z dziećmi zamieszkałych w ZMCH i dzielnicy Sowice, celem obdarowania dzieci paczkami świątecznymi z okazji Bożego Narodzenia.
Polski Komitet Pomocy Społecznej	Współpraca w zakresie realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym
Stowarzyszenie „Nasz Samorząd”	Przekazanie 15 używanych komputerów na rzecz dzieci objętych wsparciem MOPS, celem umożliwienia realizacji nauki w zdalnym trybie.
Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta – Gliwice	Przekazanie 1 tony żywności na rzecz potrzebujących klientów MOPS w Tarnowskich Górach.
Fundacja „Fabryka Marzeń”	Przeprowadzenie remontu dwóch mieszkań na potrzeby rodzin będących pod opieką MOPS.

Opracowanie własne

10. Bilans potrzeb, kierunki działań na 2021 rok

- Kontynuacja działań zmierzających do uruchomienia nowej placówki „CENTRUM AKTYWNOŚCI SENIORÓW” (CAS)

Planowany zakres działalności CAS:

- Utworzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami pamięci;
 - Utworzenie ośrodka wsparcia dla aktywnych seniorów, w tym Klubu Aktywnego Seniora;
 - Świadczenie usługi teleopieki;
 - Współpraca z innymi podmiotami działającymi na rzecz seniorów;
 - Prowadzenie działalności edukacyjnej, wspierającej i integracyjnej;
- Udział przedstawicieli Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w spotkaniach Metropolitalnego zespołu ds. wyzwań demograficznych, który powstał na bazie powołanego w maju 2019 r. Metropolitalnego zespołu ds. polityki senioralnej;
 - Realizacja projektu pn.: „Aktywni i bezpieczni – rozwój usług społecznych w gminie Tarnowskie Góry”;

Planowany zakres działań:

- Kompleksowe usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
 - Sąsiedzkie usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
 - Usługa teleopieki;
 - Catering;
- Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Tarnowskich Górach na lata 2019-2021, przygotowanie założeń do Programu na lata 2022-2024;
 - Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tarnowskich Górach na lata 2021-2025;
 - Aplikowanie o środki w ramach rządowego programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”;
 - Kontynuacja realizacji Programu Rządowego pn.: „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”;
 - Realizacja programu osłonowego „Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Tarnowskich Górach na lata 2018-2022”;
 - Aplikowanie o środki na realizację programu rządowego „Od zależności ku samodzielności” dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - Kontynuacja projektu socjalnego „Grupa wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie”;
 - Przystąpienie do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (FEAD) w nowej perspektywie 2021-2027;
 - Kontynuacja Programu rządowego Posiłki w szkole i domu na lata 2019-2023;
 - Utworzenie Punktu konsultacyjnego dla osób niepełnosprawnych.

Realizacja ustawowych zadań w obszarze wsparcia społecznego będzie opierała się o umacnianie idei współpracy międzyinstytucjonalnej na terenie gminy. Ponadto podjęte zostaną działania promujące zadania realizowane przez Ośrodek, co wpłynie na wizerunek instytucji oraz na skuteczny przekaz istotnych dla mieszkańców informacji.